

با توجه به افزایش مصرف بنزین در کشورمان روند واردات این فرآورده نفتی نیز تشدید شده به طوری که تا پایان مرداد ماه سال جاری ۶ میلیارد دلار هزینه واردات بنزین شده است که معادل یک پنجم درآمد ارزی کشورمان را شامل می شود. به طوری که گزارش وزارت نفت مبنی بر وابستگی حدود ۸۰ درصدی سبد سوخت کشور به بنزین، ناشی از نبود برنامه ریزی جامع و کلان برای حوزه انرژی به صورت یک شبکه به هم پیوسته و جامع را می توان در راستای کم توجهی بخش صنعت خودروسازی به تغییر الگوی سوخت دانست.

این خودروها علاوه بر میزان مصرف سوخت غیرنرمال عمدتاً فاقد تنوع در این زمینه بوده و از امکان استفاده از سایر اقسام انرژی مثل سوخت دیزل، برق و CNG بی بهره اند؛ موضوعی که با هم به نبود استراتژی مبتنی بر تنوع بخشی محصولات تولیدی در صنعت خودروسازی کشور تأکید داشته و موجب فشار مضاعف به وزارت نفت برای تأمین بنزین شده است.

با این حال کارشناسان راهکارهای زیادی را برای کاهش ناترازی بنزین در کشورمان عنوان کردند اما به طور ویژه وزارت نفت در حال بررسی افزایش تولید و توزیع سی ان جی در کشورمان است.

در حال حاضر کل مصرف CNG در ایران حدود ۲۲ میلیون مترمکعب در روز است. این در حالی است که بنا بر اظهارات مسؤولین این حوزه، ظرفیت جایگاه های سی ان جی رقمی تا سقف ۴۰ میلیون متر مکعب است. این تفاوت در ظرفیت اسمی و میزان بهره برداری نشان می دهد که بیش از ۴۰ درصد از ظرفیت این جایگاه ها در سطح کشور بلااستفاده است. اگر چه در فصول سرد سال احتمال اعمال محدودیت هایی در این بخش وجود دارد اما این ظرفیت به شرط همراهی خودروسازان با توجه به شرایط اقلیمی کشور در بخش مهمی از سال، قابل استفاده به نظر می رسد.

■ رفع چالش ها؛ اولویت بنیادین

محمد صادق عظیم فر، مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی با اشاره به برنامه ریزی وزارت نفت برای متنوع سازی سبد سوخت خودروها و توسعه صنعت سی ان جی گفت: چالش های متعددی بر سر راه جایگاه داران سی ان جی وجود دارد که وزارت نفت تلاش می کند با رفع این چالش ها و اصلاح مدل کسب و کار، افزون بر حفظ منافع ذی نفعان و تضمین اقتصاد جایگاه داران، مسیر توسعه صنعت سی ان جی را هموار کند.

به طوری که گفته می شود این چالش ها عمدتاً قیمت سی ان جی، بهینه نبودن سهمیه تخصیص یافته به ناوگان خودروبی، نبود سهولت دسترسی به جایگاه ها به ویژه در کلانشهرها، متوقف شدن فرآیند تبدیل، تولید و نوسازی ناوگان دوگانه سوز هستند که سبب شده تا توسعه این امر تاکنون آن چنان که باید و شاید به سرانجام نرسد.

کارشناسان و فعالان صنعت نفت می گویند سی ان جی نه تنها می تواند جایگزین ۲۵ میلیون متر مکعب مصرف بنزین شود و ناترازی آن را جبران کند

بلکه از خروج ارز و افزایش درآمدهای نفتی نیز کاسته می شود.

در واقع آنان معتقدند که یکی از سریع ترین راه برای از بین بردن ناترازی بنزین جایگزینی سوخت سی ان جی است، چرا که هم از لحاظ هزینه ای برای مردم مقرون به صرفه تر است و هم از لحاظ زیرساختی. زیرساخت های آن برای افزایش ظرفیت وجود دارد که برای محقق شدن این امر همکاری مردم و خودرو سازان لازم است.

محمدصادق عظیمی فر مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی گفته است، ۴۵ درصد از ظرفیت جایگاه های سی ان جی سراسر کشور مورد استفاده قرار نمی گیرد. همچنین کاهش مصرف روزانه این سوخت پاک در سال های اخیر از ۲۴ میلیون مترمکعب به ۱۹ میلیون مترمکعب رسیده است. به گفته مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی مواردی نظیر افزایش سطح پوشش جایگاه های سی ان جی به ویژه در کلانشهرها و جنوب شرق کشور با تمرکز بر احداث جایگاه های سی ان جی کوچک مقیاس، توجه به اقتصاد جایگاه داران از طریق ایجاد تناسب در کارمزدهای عملی با هزینه های جاری و نگهداری جایگاه، ارائه خدمات مستمر، تأمین و نوسازی تجهیزات با سازوکارهای حمایتی و همچنین پایش و بررسی دوره ای تجهیزات، علاوه بر افزایش اقبال مصرف کنندگان، توسعه و عرضه پایدار این سوخت پاک را تضمین می کند.

معاون وزیر نفت در امور پالایش و پخش تأکید کرد: متنوع سازی سبد سوخت با استفاده از سی ان جی یکی از برنامه های اولویت دار در حوزه مدیریت مصرف است که در این باره در یک ماه گذشته مطالعه مفصلی به منظور احصای وضع موجود و نیز عارضه یابی آن انجام شده و برنامه توسعه ای افق کوتاه مدت تا بلندمدت آن نیز تدوین شده است.

■ تولید خودروهای کم مصرف

توسعه واردات یا تولید خودروهای برقی و کم مصرف در کشور یکی دیگر از راهکارها برای حل ناترازی بنزین است، به طوری که محمدصادق مهرجو، کارشناس انرژی در این باره می گوید باید خودروهای

برقی با تسهیلات کافی و ارزان قیمت، بدون تعرفه واردات و مالیات در اختیار مردم قرار گیرد تا این طرح مثمرتر واقع شود، به همین دلیل برای مدتی باید ناوگان حمل و نقل سبک را به خودروهای برقی اختصاص دهیم. وی افزود: همچنین باید به خودروساز داخلی تکلیف شود که ۱۰ درصد محصولاتش را به ساخت خودروی برقی اختصاص دهد. با چنین شرایطی می توان تولید خودروهای برقی را افزایش داد، ضمن آن که خودروهای برقی با یک آپدیتور تبدیل می توانند با برق منزل در پارکینگ ها شارژ شوند. کیفیت پایین خودروهای تولید داخل یکی از اصلی ترین دلایل ناترازی بنزین است، به طوری که مصرف سوخت این خودروها دو برابر متوسط جهانی است. نرسی قربان، کارشناس انرژی با انتقاد از تولید خودروهای غیراستاندارد در کشور خاطر نشان کرد: خودروهای موجود در بازار چند برابر میانگین جهانی مصرف دارند، به همین دلیل تقاضا روند صعودی به خود گرفته است. آمارها نشان می دهد هم اکنون ۵۵ درصد خودروهایی که در کشورمان در حال تردد هستند، فرسوده اند و تعداد آنها به ۵۰۳ میلیون خودرو می رسد، این در حالی است که با اسقاط این خودروها می توان تا ۵۰ میلیون لیتر در روز صرفه جویی در مصرف بنزین را تحقق بخشید. مرتضی بهروزی فر، کارشناس انرژی نیز می گوید: یکی از الزامات برای حل مشکل سوخت در کشور شکستن انحصار خودروسازهاست، باید یک بار برای همیشه این مساله حل شود. واردات خودروها مصرف کم و راندمان بالا هم درون سوز و هم هیبریدی یک راه حل است. با این حال توسعه و بهبود حمل و نقل عمومی یکی دیگر از راهکارها برای کاهش رشد مصرف بنزین است. بهروزی فر در این مورد گفت: وقتی مردم امکان استفاده از حمل و نقل عمومی را نداشته باشند، مجبورند از خودروی شخصی استفاده کنند، حال آن که اگر حمل و نقل ریلی، متروی داخل شهر، راه آهن بین شهری، اتوبوس و... توسعه پیدا کند، بهبود وضعیت را شاهد خواهیم بود. کارشناسان موارد متعددی را برای حل ناترازی بنزین مطرح کردند که دولت باید در این جهت گام بردارد. با اجرای بهینه سازی مصرف و راهکارهای غیر قیمتی می توان در میان مدت مصرف بنزین را حتی تا ۵۰ میلیون لیتر در روز کاهش داد.